

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-377-4-10>

ACTUAL ISSUES OF LABOR POTENTIAL DEVELOPMENT

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Ведення бізнесу особливо актуальність набувають питання формування, розвитку та ефективності використання трудового потенціалу. Сьогодні, в умовах військової агресії росії та міграційних процесів та в умовах пост воєнного періоду, це надважливі питання, вирішення яких має загальнодержавне значення і займає відповідний час та потребує вживання відповідних методів, інструментів та механізмів управління. Як відзначив у своїй науковій праці М. Кравченко, що трудовий потенціал в країні формується століттями, з покоління в покоління, зокрема знання, освіта та компетенції, кваліфікаційний рівень, навички і вміння, досвід роботи. Показник продуктивності праці визначає темпи суспільного розвитку держави [1].

Про прийняття заходів щодо збереження та розвиток трудового потенціалу в Україні, покращення його якісного складу, які віднесено до важливих напрямів діяльності Ради на 2018–2020 роки, йдеться в рішеннях Національної тристоронньої соціально-економічної Ради «Про збереження та розвиток трудового потенціалу України» від 05.04.2018 року [2].

Враховуючи важливі прийняті рішення, актуальність та вагомість питань розвитку та ефективності використання трудового потенціалу в нашій країні визначається на рівні держави, регіонів, бізнес-структур та суб'єктів соціального партнерства, таких як представники трудових колективів та роботодавців.

Для проведення дослідження та з'ясування проблем формування та стратегічного розвитку трудового потенціалу, розглянемо теоретичні підходи щодо тлумачення трудового потенціалу як економічної категорії. В наукових джерелах, працях вітчизняних вчених сформовані різноманітні підходи до визначення економічної

категорії «трудоий потенціал». В процесі дослідження перш за все з'ясуємо економічну суть даної категорії та її ключові ознаки. Адже категорія «трудоий потенціал» маючи економічний характер, має ряд дефініцій, які мають суте економічне спрямування.

Визначаючи сутність економічної категорії «трудоий потенціал», дослідження проведемо в трьох таких основних напрямках:

- дослідження категорії «трудоий потенціал» за сукупністю якісних показників;
- дослідження категорії «трудоий потенціал» за сукупністю кількісних показників;
- дослідження категорії «трудоий потенціал» як комплексної соціально-економічної категорії [3–4].

В першому напрямі вченими-дослідниками розглядається сутність економічної категорії «трудоий потенціал» в контексті його якісних показників, їх поєднання: кваліфікація, освіта, уміння та навик, компетенції, досвід роботи. Автори-науковці, які відстоюють даний методичний підхід трактування сутності економічної категорії «трудоий потенціал», розглядають дану категорію як поєднання певних можливостей суб'єктом підприємницької діяльності.

В процесі розгляду сутності економічної категорії «трудоий потенціал», необхідно дослідити економічну суть самого терміну «потенціал», як складової поняття «трудоий потенціал».

С. Головка доводить трактування даного поняття як можливості наявних передумов, які можуть реалізовуватись, сукупності засобів і можливостей, зокрема внутрішніх засобів і можливостей (підприємства, сектору, галузі) [3].

Трактуючи словник української мови відносно терміну «потенціал», доцільно окреслити його суть як:

- сукупність всіх наявних засобів у підприємстві і можливостей, робочої (продуктивної сили), які можуть бути використані в діяльності даного суб'єкта підприємницької діяльності;
- сукупність всіх резервів та запасів підприємства;
- сукупність всіх здатностей та сил для діяльності, які можуть бути виявлені за будь яких умов [4].

Досліджуючи певний об'єкт (підприємство, сектор, галузь), його потенціал характеризує наявні чи приховані можливості, реалізуючи які, за різних умов впливають на підвищення ефективності даного господарюючого об'єкта. Теоретично потенціал підприємства

(сектору, галузі) характеризує відносини в минулому, відносини теперішнього часу або поточний стан, відносини, які будуть формуватися в майбутньому. Як стверджує дослідниця Череп А.В., трактування «потенціал» та його суть включають накопичені властивості, які практично використовуються в теперішньому часі, та їхній розвиток і надбання нових здібностей у майбутньому [5].

За доцільне можливо сформуванати економічну суть терміну «потенціал», як сукупність всіх наявних засобів, продуктивної сили, резервів та запасів, які використовуються в теперішньому часі, їх розвиток і надбання в майбутньому, які можуть бути використані в діяльності даного суб'єкта підприємницької діяльності і які, за різних умов впливають на підвищення ефективності даного господарюючого суб'єкта.

Ототожнюючи економічну категорію «потенціал» із економічною категорією «можливості» та враховуючи трудові ресурси, можливо характеризувати «трудоий потенціал» як наявність трудової робочої сили для суб'єкта господарювання, галузі, держави з метою діяльності для отримання доходів, підвищення добробуту та економічного розвитку в залежності від рівня на якому він досліджується.

Таким чином, актуальність розвитку економічної категорії «трудоий потенціал» визначено у двох основних напрямках: за сукупністю якісних показників та за сукупністю кількісних показників. Згідно першого методичного підходу трудоий потенціал визначено як поєднання якісних властивостей: кваліфікація, освіта, уміння та навички, компетенції, досвід роботи, згідно другого методичного підходу трудоий потенціал визначено як наявні ресурси праці (трудоі ресурси).

References:

1. Bilorus T. (2012) Labour potential of Ukraine: current state and prospects of development. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*. No.137. P. 42–45.
2. Dictionary of the Ukrainian language. Academic explanatory dictionary (1970–1980). URL: <http://sum.in.ua/s/potencial>
3. Golovko A.S. (2010) Theoretical and methodological content of the categories “labour potential”, “personnel potential” and “labour resources”. *Bulletin of Khmelnytsky National University*. No. 3. Vol. 2, pp. 14–16.
4. Kolos Y.Y. (2009) Labour potential of Ukraine: definition and development. *Scientific works of Kirovograd National Technical University. Economic Sciences*. Issue 15. P. 225–229.

5. Kravchenko M.V. (2007) Problems and prospects of development of labour potential of Ukraine: regional dimension. *State building*. No.1 (2). URL: <http://nbuv.gov.ua/> (accessed 06.05.21).

6. Ruban V.M., Pustovit M.V. (2009) Determination of labour potential in the context of modern world economic transformations. *Economics and management*. No. 6. P. 78–83.